

KLAGANDE

Emma Creutz, 19780414-9362

Ombud: Rose-Marie Creutz

MOTPART

Socialnämnden i Hultsfreds kommun

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Växjö:s dom den 1 februari 2017 i mål nr 3578-16, se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten ändrar förvaltningsrättens dom och Socialnämnden i Hultsfreds kommuns beslut och beviljar Emma Creutz rätt till ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans för ytterligare 106,5 timmar.

YRKANDEN M.M.

Emma Creutz yrkar att hon ska beviljas ersättning för skäligen kostnader för personlig assistans för ytterligare 238 timmar.

Socialnämnden i Hultsfreds kommun (nämnden) motsätter sig bifall till överklagandet.

VAD EMMA CREUTZ ANFÖR

När hon överklagade beslutet saknades utredningen om hur nämnden bedömt hjälpbehovet och vilka timmar som skulle ersättas. Vad hon förstår från utredningen som hon nu fått ta del av har nämnden endast beviljat en tillfällig ökning för timmar då hon inte kunnat vistas i daglig verksamhet, och inte för det utökade behovet under sjukhusvistelsen. Hon kunde inte bemöta beslutet då motivering helt saknades. Av utredningen som hon mottog först efter det att hon överklagat beslutet framgår att nämnden menar att hennes behov anses vara tillgodosett av assistansersättningen och av sjukvårdspersonal.

Hon är av Försäkringskassan beviljad assistansersättning för väntetid under dygnsvilan. Hennes behov av assistans under sjukhusvistelsen var betydligt större än så under dygnsvilan. Hon opererades för gallsten och låg på intensivvårdsavdelningen under resterande tid av sjukhusbesöket. Då hon inte själv kan justera läge, exempelvis vrida huvudet åt sidan eller sätta sig upp från liggande läge, är hon helt beroende av hjälp. När hon kräktes behövde hon omedelbar hjälp av en person intill henne med att ändra läge för att frigöra luftvägarna. Sjukvårdspersonalen satt inte intill henne utan kom vid behov för att kontrollera dropp, justera smärtlindring eller utföra andra uppgifter hänförliga till sjukvården. Eftersom hjälpen hon var i behov av var så frekvent och behövde ges omedelbart var hon i behov av aktiv assistans och inte väntetid.

Under perioden 29–31 augusti 2016 omfördelade hon sin assistansersättning och har därför inte ansökt om assistans av kommunen för den tiden.

RÄTTSLIG REGLERING M.M.

Förvaltningsrätten har redogjort för aktuella bestämmelser i LSS. Av 106 kap. 24 och 25 §§ socialförsäkringsbalken (SFB) framgår att assistansersättning inte lämnas för tid när den funktionshindrade vårdas på en institution som tillhör ett landsting, men att sådan ersättning kan lämnas även under tid när den funktionshindrade vårdas på sjukhus en kortare tid, om det finns särskilda skäl.

I förarbetena till bestämmelser som motsvarar de nämnda i SFB anges bl.a. följande (prop. 1995/96:146 s. 15 och 21). Om särskilda skäl föreligger bör den personliga assistenten kunna följa med och bistå den funktionshindrade personen vid kortare sjukhusvistelser. Detta kan gälla t.ex. vid akut intagning på sjukhus i de fall där karaktären av funktionshindret gör det särskilt angeläget att den personliga assistenten finns till hands. Avsikten är emellertid inte att personlig assistans ska ersätta den omvårdnad sjukvårdshuvudmannen är skyldig att ge. Med kortare sjukhusvistelser avses att det är frågan om oplanerad, akut intagning på sjukhus. Även om sjukhusvistelsen visar sig bli långvarig ska assistansersättning kunna utgå i ett initialt kortare skede.

Av förarbetena till LSS framgår följande (prop. 1992/93:159, bilaga 1, s. 172). För att viss insats enligt 9 § ska kunna nekas den funktionshindrade på grund av att behovet tillgodoses på annat sätt, ska behovet också faktiskt tillgodoses på annat sätt. Det räcker således inte att behovet kan tillgodoses på annat sätt. Även om behovet i viss mån tillgodoses på annat sätt kan rätt föreligga till kompletterande insatser enligt denna lag.

Det ankommer på den som ansöker om en förmån att göra sannolikt att förutsättningarna för att bevilja ansökan är uppfyllda.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Av ett beslut av Försäkringskassan den 5 november 2012 framgår bl.a. följande. Emma Creutz är beviljad assistansersättning med 141,45 timmar per vecka efter avdrag för tid då hon vistas i daglig verksamhet. I den totala tiden har inräknats 23,86 timmar dubbelassistans för aktiviteter och resor. Emma Creutz är beviljad assistans för all sin vakna tid, 16 timmar, och väntetid under natten. Dubbel assistans behövs vid toalettbesök, på- och avklädning samt förflyttningar, hjälp med utrustning och hjälpmedel. I hemmet har Emma Creutz taklyft. När hon är på annan plats där lyft saknas görs lyften antingen med manuell golvlyft eller helt manuellt. Hon har behov av dubbel assistans hela tiden när hon vistas utanför hemmet mer än tre timmar då det innebär återkommande lyft och transporter vid olika situationer.

Försäkringskassan har den 23 augusti 2016 beslutat att Emma Creutz har rätt till sin assistansersättning även när hon vårdas på sjukhus, under högst fyra veckor. I beslutet uppges att Emma Creutz har ett omfattande behov av hjälp, både med kommunikation och ADL, som gör att hon har behov av assistenter som känner henne väl samt hennes behov av hjälp och sätt att uttrycka sig.

Det har inte ifrågasatts att Emma Creutz assistanstimmar för augusti månad var förbrukade den 18 augusti 2016, kl. 24.00. Hon har lämnat detaljerade och oemotsagda uppgifter om sitt omsorgsbehov under sjukhusvistelsen. Hon får därigenom anses ha gjort sannolikt att insatsen personlig assistans varit nödvändig under sjukhusvistelsen och att det inte varit fråga om sjukvårdande insatser. Kammarrätten anser därför att Emma Creutz bör beviljas ytterligare ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för *en* personlig

assistent, för tid i enlighet med sin ansökan, såsom den återgetts i överklagandet till förvaltningsrätten.

Vad gäller Emma Creutz behov av dubbel assistans vid sjukhusvistelsen finns det i och för sig inte skäl att ifrågasätta den kvävningsrisk som uppkom. Av handlingarna i målet framgår emellertid att hon vistades på en intensivvårdsavdelning. Det får därför antas att den personliga assistenten vid behov kunnat tillkalla snabb hjälp av sjukvårdspersonal. Kammarrätten anser att Emma Creutz då inte har gjort sannolikt att hon var i behov av dubbel assistans under sjukhusvistelsen för att tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Överklagandet ska därmed delvis bifallas på så sätt att Emma Creutz har rätt till ekonomiskt stöd för skäligen kostnader för *en* personlig assistent under sjukhusvistelsen. Eftersom hon ansökt om tid härför med 131,5 timmar och beviljats 25 timmar av nämnden ska hon beviljas stöd för ytterligare 106,5 timmar.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Kammarrättsråden Bodil Stelzer (ordförande), Göran Mattsson (referent) och Jan Källman har deltagit i avgörandet.

Föredragande: kammarrättsfiskalen Lisa Höglund

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I VÄXJÖ****DOM**
2017-02-01
Meddelad i VäxjöMål nr
3578-16**KLAGANDE**Emma Creutz, 780414-9362
Hagadalsgatan 12 Lgh 1001
577 31 HultsfredGod man: Rose-Marie Creutz
Hagadalsgatan 12 Lgh 1003
577 31 Hultsfred**MOTPART**Socialnämnden i Hultsfreds kommun
Box 508
577 26 Hultsfred**ÖVERKLAGAT BESLUT**

Socialnämnden beslut den 21 september 2016

SAKENBiträde av personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service
till vissa funktionshindrade (LSS)**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

Genom det överklagade beslutet beviljade socialnämnden Emma Kreutz tillfällig utökning av personlig assistans med 105,5 timmar för perioden den 19 augusti – 22 september 2016 på grund av sjukdom och sjukhusvistelse. Kvarstående begärd tid på 238 timmar avslogs av nämnden. Som skäl för beslutet angavs att Emma Creutz beviljats ersättning för skäliga kostnader med 55,5 timmar och övrig begärd tid under sjukhusvistelsen bedöms tillgodosedd av beviljad assistansersättning.

Emma Creutz yrkar att förvaltningsrätten beviljar hennes ersättning för skäliga kostnader för personlig assistans med ytterligare 238 timmar och anför bl.a. följande. Under sjukhusvistelsen hade hon mycket svåra problem med kräkningar under hela dygnet. Kräkningarna fortsatte sedan under hela tiden på sjukhuset och stabiliserades till i genomsnitt en gång per timma efter några dagar. Varje gång hon skulle kräkas behövde hon fysisk hjälp av två personer för att komma upp och sätta sig eftersom hon inte kunde sitta själv. Hon kunde inte heller röra kroppen på så sätt att hon kunde vrida bort huvudet och var därför helt beroende av två assistenter för att inte kvävas. Utöver hjälp att sitta upp behövde hon hjälp med att torka bort kräket, tvätta av henne samt byta kläder och sängkläder. Det var även förenat med mycket ångest att hela tiden kräkas samtidigt som hon hade väldigt ont efter operationen. Under hela natten fanns hennes assistenter i hennes omedelbara närhet. Hjälpbehovet var vid den aktuella tidpunkten större än vad den brukar vara. Hjälpbehovet är därmed inte tillgodosett varför det finns skäl att bevilja henne ersättning för skäliga kostnader för den tillfälliga utökningen av personlig assistans.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Av 7 § LSS framgår bl.a. att personer som omfattas av lagen enligt 1 § har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § första stycket punkterna 1-9, om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. Den enskilde ska genom insatserna tillförsäkras goda levnadsvillkor. Insatserna ska vara varaktiga och samordnade. De ska anpassas till mottagarens individuella behov samt utformas så att de är lätt tillgängliga för de personer som behöver dem och stärker deras förmåga att leva ett självständigt liv.

Insatserna för särskilt stöd och särskild service omfattar enligt 9 § 2 LSS bland annat biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken.

Enligt 9 a § LSS avses med personlig assistans enligt 9 § 2 ett personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt dem som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats för andra personliga behov om behoven inte tillgodoses på annat sätt.

Enligt förarbetena till LSS (prop. 1992/93:159 s. 177) är kommunen skyldig att på den enskildes begäran rent faktiskt tillhandahålla biträde av en personlig assistent samtidigt som den har ett subsidiärt finansiellt ansvar i förhållande till Försäkringskassan. Om kommunen bedömer att den enskildes behov av assistans är större än vad Försäkringskassan har beslutat ge assistansersättning för, vilket i praktiken kan inträffa t.ex. därför att den enskildes

behov av stöd och service ökar vid vissa tidpunkter, kvarstår kommunens skyldighet enligt denna punkt att ge den enskilde assistans för överskjutande timmar.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

Det är ostridigt att Emma Creutz tillhör personkretsen i 1 § LSS och att hon därmed kan ha rätt till de insatser som anges i lagen. Av utredningen framkommer att Emma Creutz vistades på sjukhus under perioden 19 augusti - 26 augusti 2016. Nämnden har i beslutet beviljat Emma Creutz personlig assistans för perioden 22 augusti – 25 augusti 2016. De övriga dagarna som hon vistades på sjukhus avslogs eftersom Emma Creutz var ledig från den dagliga verksamheten. Försäkringskassan beslutade den 23 augusti 2016 att hon har rätt till assistansersättning under högst fyra veckor då hon vistas på sjukhus. Mot bakgrund av vad som framkommit i utredningen och vad parterna anfört finner förvaltningsrätten inte skäl att frångå nämndens bedömning.

Vad avser 1 september 2016 och 5 september – 8 september 2016 har, såvitt framkommer i utredningen, Emma Creutz erhållit det antal timmar personlig assistans som hon yrkat.

Även vad gäller de övriga dagarna som Emma Creutz var hemma ifrån den dagliga verksamheten har hon beviljats de timmar personlig assistans hon yrkat.

Sammanfattningsvis finner förvaltningsrätten att Emma Creutz får anses vara tillförsäkrad goda levnadsvillkor genom den av nämnden beviljade utökade personliga assistansen. Överklagandet ska därför avslås. Vad Emma Creutz i övrigt anfört och yrkat föranleder ingen annan bedömning.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D)

Ander Poulsen

rådman

I avgörandet har även nämndemännen Olle Gillberg, Eva Maria Helgesson och Gunnel Henriksson deltagit.

Föredragande: Stefan Lovstedt

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.